

Sygn. akt III U 546/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Pardo

Protokolant: sekr. sąd. Anna Kowalska

po rozpoznaniu 20 lutego 2014 r. w Ł.

sprawy J. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

na skutek odwołania J. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z 22 maja 2013 r. Nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 546/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 05 2013 (znak: (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił J. S. (1) prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że J. S. (1) nie spełnia warunków do otrzymania emerytury wskazanych w **art. 184** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009 Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) w zw. z **§ 4** Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), ponieważ nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zakład przyjął za udowodniony na dzień 1.01.1999 r. okres ubezpieczenia wynoszący łącznie **25 lat 10 miesięcy i 17 dni, w tym 7 lat 7 miesięcy i 22 dni** pracy w szczególnych warunkach.

J. S. (1) wniósł odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury (k. 3). Zaskarżonej decyzji zarzucił, że jest krzywdząca gdyż nie uznano okresu pracy w szczególnych warunkach w Spółdzielni Rolniczej w S., gdzie przepracował 14 lat w pełnym wymiarze czasu pracy zajmując stanowisko kierowcy ciągnika rolniczego.

W odpowiedzi na odwołanie (k. 4) organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że w okresie od 16 06 1980 r. do 23 08 1993 r. wnioskodawca był członkiem Rolniczej Spółdzielni (...) S., a zatrudnienie ze stosunku członkostwa, nie ze stosunku pracy nie może zostać uznane jako okres pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Bezspornym było, iż J. S. (1) (ur. (...)) 26 03 2013 r. 01.2013 r. złożył wniosek o emeryturę. W wyniku jego rozpoznania organ rentowy uznał za udowodniony łączny okres ubezpieczenia wnioskodawcy wynoszący 25 lat 10 miesięcy i 17 dni, w tym 7 lat 7 miesięcy i 22 dni pracy w warunkach szczególnych. Do pracy w warunkach szczególnych zaliczono okres od 03 11 1975 do 07 11 1977r. [Przedsiębiorstwo (...) Oddział w Ł. P. w G.], od 09 11 1977 r. do 14 06 1980 r.[Zakłady (...) w G.], od 24 08 1994 r. do 03 07 1995 r.[(...) s.c C. i J. S. (2) w K.] i od 06 10 1996 r. do 01 01 1999 r. [(...) s.c C. i J. S. (2) w K.].

Zaskarżoną obecnie decyzją z 22.05.2013 r. organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury uznając, iż nie udowodnił on 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Powyższe okoliczności ustalono na podstawie akt ZUS.

Prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przewidziane jest w **art. 32** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) zawartym w rozdziale 2 działu II ustawy dotyczącym urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. Ustawa ta zawiera w rozdziale **2 działu X** szczególną regulację przejściową dotyczącą niektórych ubezpieczonych zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed dniem 1 stycznia 1999 r. Mianowicie w **art. 184** ustawy zostało przewidziane prawo do wcześniejszej emerytury dla zamkniętej grupy ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy do końca 1998 r. spełnili ustawowo określone wymogi, tj.

1. osiągnęli wiek emerytalny przewidziany w art. 32, 33, 39 i 40 ustawy;
2. w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Ponadto emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

Rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom spełniającym powyższe warunki przysługuje prawo do emerytury, ustala się zgodnie z **art. 32 ust. 4** ustawy na podstawie przepisów dotychczasowych. W rozpoznawanej sprawie wspomniane przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z **§ 4 tego Rozporządzenia** pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powodzenie odwołania J. S. (1) zależało od wykazania przez niego, iż spełnia ostatni z przedstawionych wyżej warunków tj. posiada co najmniej 15-letni okresu pracy w szczególnych warunkach. Biorąc pod uwagę uznane przez organ rentowy **7 lat 7 miesięcy i 22 dni** dni okresów pracy w warunkach szczególnych musiał wykazać, iż legitymuje się jeszcze 7 latami i 4 miesiącem i 8 dniami pracy w takich warunkach.

Spór dotyczył okresu pracy odwołującego się w Rolniczej Spółdzielni (...) w S. od 16 06 1980 r. do 23 08 1993 r. Z pisma pracodawcy z 20 04 1995 r. [k. 19 akt ZUS] wynika , że w tym okresie J. S. był zatrudniony na stanowisku kierowcy na zasadzie członkostwa w spółdzielni. W piśmie wskazano dni pracy, dniówki obrachunkowe i wynagrodzenie w poszczególnych latach pracy oraz okresy otrzymywania zasiłku chorobowego.

Jak wyjaśnił odwołujący (nagranie audio-video znacznik czasowy 00:02:22, k. 12) w spółdzielni w S. początkowo pracował jako kierowca Ż. , a od 1983 r. rozpoczął pracę jako kierowca ciągnika. Takie ustalenia wynikają również z zeznań świadków Z. B. (1) i Z. W. (1) [k. 12 v – 13 akt] . Z. B. zeznał , że od grudnia 1983 r. , aż do końca pracy odwołujący się jeździł ciągnikiem, natomiast Z. W. doprecyzował , że kiedy zatrudnił się od 16 02 1985r to S. rano przywoził ludzi do pracy i przesiadał się na ciągnik.

Zeznania świadków są wiarygodne i powiązane logicznie z treścią dokumentów znajdujących się w aktach osobowych odwołującego się. Z pisma z 30 09 1980 r. wynika, że J. S. zobowiązany był do punktualnego dowożenia ludzi do pracy i z pracy, punktualnego dowożenia posiłków regeneracyjnych dla osób zatrudnionych przy pracach polowych. O godz. 6.15 zaplanowano wyjazd z G., przyjazd do (...)30 , o 6.35 wyjazd z S. na budowę. Przewidywany był też wyjazd z S. o 15 , odbiór ludzi z budowy w (...)20, dowóz posiłków dla ludzi pracujących w polu w godzinach 13.00- 13.30. O 10.30 miały być dowieszone posiłki regeneracyjne dla młodzieży zatrudnionej w spółdzielni. W aktach osobowych znajduje się pismo określające obowiązki J. S. jako traktorzysty i kierowcy z 26 03 1985 r., zakres czynności pracownika ds. zaopatrzenia z 24 07 1985 r., zgody na garażowanie samochodu Ż. w godzinach wolnych od pracy pod domem J. S..

Nie ulega wątpliwości, że J. S. pracował w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w S. w charakterze kierowcy i Ż. i ciągnika. To nie były jednak wszystkie czynności , które wykonywał. Z Decyzji z 04 06 1980 r. wydanej na podstawie protokołu nr (...) Zarządu, wynika, że J. S. w czasie trwania umowy o pracę winien wykonywać wszelkie prace zlecone przez zarząd niezależnie od zajmowanego stanowiska a wpływające na dobro spółdzielni. 24 07 1985r. odwołującemu się przyznano dodatkowe wynagrodzenie za prowadzenie spraw związanych z zaopatrzeniem materiałowym spółdzielni. Fakt wykonywania tego rodzaju pracy potwierdza również zakres czynności pracownika ds. zaopatrzenia. W okresie likwidacji spółdzielni od 15 06 1993 r. do 23 08 1993 r. powierzono mu obowiązki obsługi trzody chlewnej i kierowcy.

Nie budzi wątpliwości, że odwołujący się zatrudniony był w Rolniczej Spółdzielni (...) w S. jako członek spółdzielni. Wynika to jednoznacznie z pisma spółdzielni z 20 04 1995 r. [w aktach osobowych]. Wykonywanie pracy na podstawie ważnego stosunku członkostwa wyklucza kwalifikowanie jej jako stosunku pracy. Zgodnie z art. 2 k.p., pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę.

Stosownie do art. 22 § 1 k.p., przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Z kolei w myśl art. 22 § 1¹ k.p. zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartą przez strony umowy. Zatrudnienie wynikające z członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie odpowiada warunkom opisanym w art. 22 § 1 k.p., bowiem z jego istoty wynikają prawa i obowiązki niewystępujące w stosunku pracy, a wynikające z art. 18 Prawa spółdzielczego, np. prawo do uczestniczenia w walnym zgromadzeniu lub zebraniu grupy członkowskiej, do wybierania i bycia wybieranym do organów spółdzielni, do udziału w nadwyżce bilansowej, do świadczeń spółdzielni w zakresie jej statutowej działalności oraz prawo do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia spółdzielni (art. 42 § 4 Prawa spółdzielczego), obowiązek wniesienia wkładu (art. 152 Prawa spółdzielczego). Potwierdził to Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 grudnia 2009 r., I UK 186/09 (OSNP 2011 nr 13-14, poz. 189), stwierdzając, że prawa i obowiązki członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych są uregulowane w odmienny sposób praw i obowiązków pracowniczych. Przy czym wyraźnie trzeba zaznaczyć, że niekorzystanie przez spółdzielcę z przysługujących mu praw nie oznacza, że nie kształtują one treści stosunku prawnego łączącego go ze spółdzielnią. Choć niektóre prawa i obowiązki związane z wykonywaniem pracy członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej mogą być podobne lub identyczne jak wynikające z zatrudnienia pracowniczego, to z woli ustawodawcy członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie może świadczyć pracy na podstawie umowy o pracę.

Okres zatrudnienia w rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie może zostać zaliczony do pracy w warunkach szczególnych wymaganych do uzyskania wcześniejszej emerytury. Jej członek nie jest pracownikiem a tylko pracownik ma prawo

do takiego świadczenia [por. wyrok SN z 25 04 2012 r. I UK 384/11 LEX nr 1212661, wyrok SA w Gdańsku z 28 05 2013 r. III AUa 1910/12 LEX nr 1322451]. Niezależnie zatem od rodzaju wykonywanej pracy odwołujący się nie może być traktowany jak pracownik wykonujący prace w szczególnych warunkach w rozumieniu **§ 4 rozporządzenia** Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz cytowanych wyżej przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Reasumując, J. S. (1) nie spełnia przesłanki posiadania, co najmniej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych, koniecznej do przyznania emerytury w wieku obniżonym.

W tym stanie rzeczy, na zasadzie **art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.**, Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.